

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.500/34.0883
Název projektu:	Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony:	III/2
Datum vytvoření:	30.4.2013
Autor:	Mgr. Lenka Figurová
Určeno pro předmět:	Zdravověda
Tematická oblast:	Trávicí soustava
Obor vzdělání:	Kosmetické služby(69-41-L/01) 2.ročník
Název výukového materiálu:	Prezentace s úkoly pro žáky – trávicí šťávy
Popis využití:	Seznámení žáků s enzymy a trávicími šťávami s použitím dataprojektoru a notebooku
Čas:	15 min

PŘEHLED TRÁVICÍCH ŠŤÁV

ENZYMY A JEJICH ÚČINNOST

OBECNÉ VLASTNOSTI ENZYMŮ

- URYCHLUJÍ A USMĚRŇUJÍ BIOCHEMICKÉ REAKCE (biokatalyzátory)
- JSOU TVOŘENY VĚTŠINOU BÍLKOVINOU A VITAMINEM
- JSOU ÚČINNÉ V NEPATRNÉM MNOŽSTVÍ
- PŮSOBÍ I PŘI NÍZKÝCH TEPLOTÁCH
- JEJICH ÚČINEK JE SPECIFICKÝ (působí pouze na určitou látku)

PŘIPOMEŇTE SI!

- Co ovlivňuje tvorbu trávicích šťáv?
- Které potraviny se tráví nejdéle?
- Odkud si tělo bere vitaminy?
- Proč se bílkoviny musejí rozložit na aminokyseliny a opět složit na bílkoviny tělních tkání?
- Je vláknina složitý cukr nebo bílkovina?

TŘÍDĚNÍ ENZYMŮ

Zjednodušeně je dělíme podle štěpení základních živin:

AMYLÁZY - ROZKLÁDAJÍ CUKRY

PROTEÁZY - ROZKLÁDAJÍ BÍLKOVINY

LIPÁZY - ROZKLÁDAJÍ TUKY

AMYLÁZY

- ROZKLÁDAJÍ CUKERNATÉ SLOŽKY NA JEDNODUCHÉ, SNADNO VSTŘEBATELNÉ CUKRY
- DUTINA ÚSTNÍ - sliny (PTYALIN)
- DVANÁCTNÍK - pankreatická šťáva (PANKREATICKÁ AMYLÁZA)
- TENKÉ STŘEVO - střevní šťáva (STŘEVNÍ AMYLÁZA)

PROTEÁZY

- ROZKLÁDAJÍ BÍLKOVINY NA AMINOKYSELINY
- ŽALUDEK - žaludeční šťáva (PEPSIN)
- DVANÁCTNÍK - pankreatická šťáva (TRYPSINOVÝ KOMPLEX)
- TENKÉ STŘEVO - střevní šťáva (EREPSIN)

LIPÁZY

- ŠTĚPÍ TUK NA GLYCEROL A MASTNÉ KYSELINY
- PODMÍNKOU JE EMULGACE TUKU ŽLUČÍ
- **ŽALUDEK** - žaludeční šťáva (**ŽALUDEČNÍ LIPÁZA** - málo účinná)
- **DVANÁCTNÍK** - pankreatická šťáva (**PANKREATICKÁ LIPÁZA**)
- **TENKÉ STŘEVO** - střevní šťáva (**STŘEVNÍ LIPÁZA**)

Literatura:

Dylevský, I., Trojan, S. Somatologie 1, 2. Praha: AVICENUM, 1990

Jelínek, J., Zicháček, V. Biologie pro gymnázia. Nakladatelství Olomouc, 1998

Janský, L., Novotný, I. Fyziologie živočichů a člověka. Praha: AVICENUM, 1981

Čihák, R. Anatomie 1, 2. Praha: AVICENUM, 1988